ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
документу державного планування місцевого рівня

«Програма економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік»

2026

ЗМІСТ

ВСТУП ……. 3

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування…… 4

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)…… 7

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)……. 28

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)……. 30

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування……. 31

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків……. 32

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування…….. 35

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)……... 36

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення……. 37

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)……... 40

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію…… 41

Список використаних джерел……. 42

Перелік виконавців ……. 43

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття управлінських рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів і населених пунктів.

Здійснення стратегічної екологічної оцінки регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО), згідно базового закону – процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби – транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування (далі – ДДП).

Об'єктом даної стратегічної екологічної оцінки є проєкт «Програми економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік».

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік (далі – Програма) є документом державного планування місцевого рівня, який відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» підлягає затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом’якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Програма розроблена на виконання розпорядження голови Донецької облдержадміністрації, начальника обласної військової адміністрації від 23.09.2026 року № 640/5-26 «Про розробку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2027 рік» та розпорядження начальника Лиманської міської військової адміністрації від 08.10.2026 року № 2452 «Про розробку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік».

Головною метою Програми є мінімізація наслідків повномасштабного вторгнення та забезпечення життєдіяльності громади шляхом надання доступних і якісних соціальних, медичних, освітніх та адміністративних послуг з урахуванням безпекової ситуації, підтримки внутрішньо переміщених мешканців громади, які перебувають на більш безпечних територіях, зміцнення обороноздатності та підвищення спроможності щодо захисту населення і території від надзвичайних ситуацій воєнного, техногенного та природного характеру, а також реалізації інших заходів, спрямованих на відновлення та сталий розвиток громади.

В умовах тривалої воєнної агресії Російської Федерації проти України, нестабільної безпекової ситуації та пов'язаних із цим соціально-економічних викликів, пріоритети Програми соціально-економічного розвитку громади на 2027 рік спрямовані на забезпечення стійкості функціонування територіальної громади, подолання негативних наслідків воєнних дій та створення умов для поступового відновлення її життєдіяльності. Основна увага зосереджується на підвищенні рівня безпеки населення, забезпеченні соціального захисту вразливих категорій громадян, підтримці внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни, учасників бойових дій та членів їхніх сімей, розвитку системи реабілітації та соціальної адаптації захисників України, зміцненні обороноздатності та цивільного захисту, підготовці громади до реагування на надзвичайні ситуації, а також налагодженні та розширенні співпраці з

міжнародними партнерами, донорами та інвесторами для залучення ресурсів, необхідних для відновлення і сталого розвитку території. Реалізація визначених заходів передбачає також зміцнення матеріально-технічної бази громади, формування необхідних резервів матеріальних ресурсів та впровадження проєктів, спрямованих на покращення якості життя населення в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Програма розроблена згідно з вимогами Конституції України, на підставі законів України: «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III (зі змінами та доповненнями), «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про засади державної регіональної політики» (зі змінами та доповненнями), «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 року № 389-VIII (зі змінами та доповненнями), постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами та доповненнями), постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 року № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану» (щодо особливостей формування та виконання місцевих бюджетів, затвердження/внесення змін до місцевих (цільових) програм) та з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме:

- Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019);

- Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року (зі змінами) та Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, яка затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17 лютого 2020 року № 147/5-20 (в редакції розпорядження голови облдержадміністрації, начальника обласної військової адміністрації від 01 травня 2025 року № 309/5-25).

В рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природнього середовища, а також у сфері охорони здоров’я було розміщено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки (*реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі № 22-10-40043-26*) та оприлюднено на офіційному сайті Лиманської міської ради, в соціальній мережі Facebook та на платформі e-dem.ua від 22 жовтня 2026 року.

Протягом встановленого періоду громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

У Звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, отримані від органів, зазначених у статтях 6-8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» щодо заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки: лист Департаменту охорони здоров’я Донецької обласної державної адміністрації від 29.10.2026 № 01-21/4180/0/71-26 та лист Департаменту екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації від 29.10.2026 № 10-17/2065/90-26.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Лиманська міська територіальна громада (далі – Лиманська МТГ) розташована у Краматорському районі на півночі Донецької області.

Територія Лиманської МТГ складає 1210 км^2. Територіальна структура Лиманської міської територіальної громади включає 39 населених пунктів, згрупованих у 12 старостинських округів, та адміністративний центр громади місто Лиман.

У період з травня по 3 жовтня 2022 року переважна частина території Лиманської міської територіальної громади перебувала під тимчасовою окупацією.

Згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 Лиманська міська територіальна громада включена до переліку територій активних бойових дій починаючи з 08.09.2023 року.

Територія Лиманської МТГ наведено на рисунку 1.

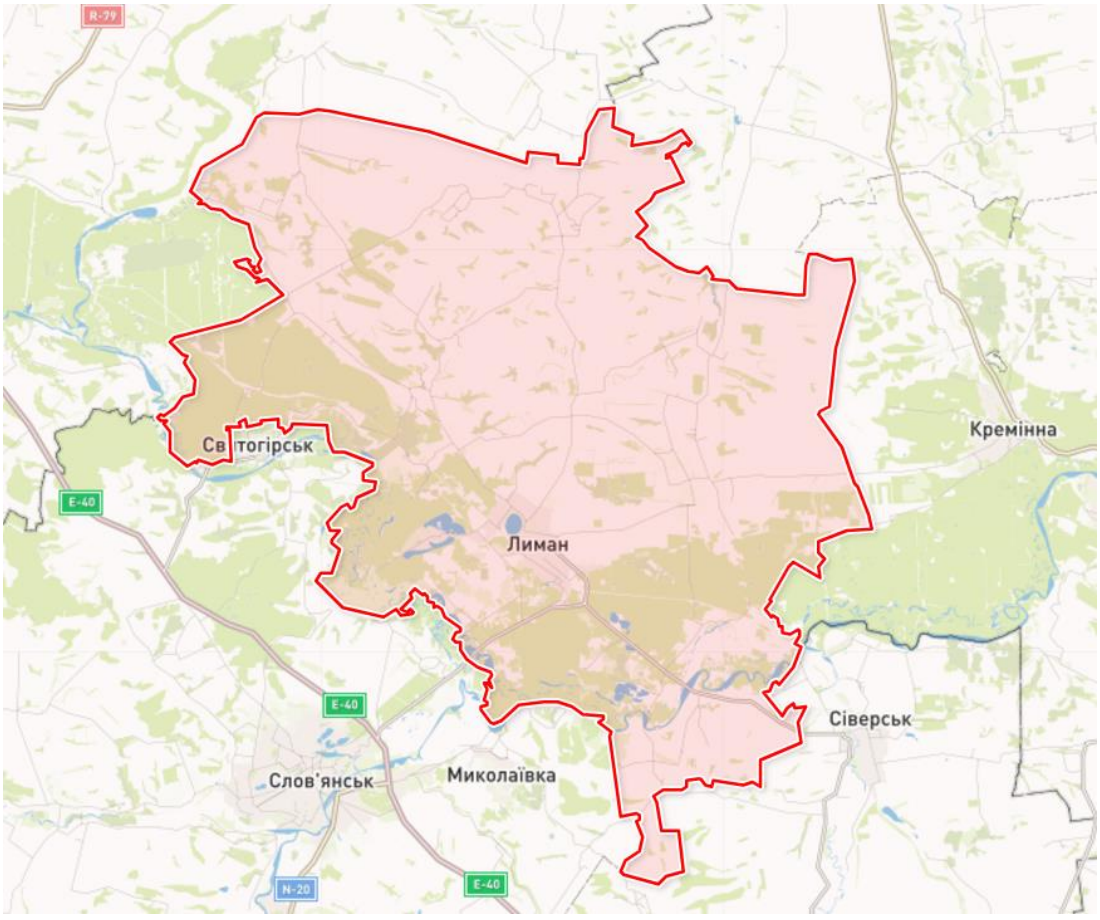

Рис.1 – Карта Лиманської МТГ

Чисельність населення громади станом на 01.01.2022 року становила 39 600 осіб.

Загальна кількість внутрішньо переміщених осіб станом на 01.01.2022 складала – 23 000 осіб.

На момент деокупації на території громади залишались лише 10,3 тис. осіб.

На 01.01.2023 населення збільшилось до 13,9 тис. осіб. Але в зв'язку з близькістю до лінії фронту та активними бойовими діями кількість населення почало поступово зменшуватись. За оперативними даними чисельність населення, яке мешкає в громаді, до кінця 2026 року очікувано складе 1,6 тис. осіб та зменшилось з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на 38 тисяч осіб, або майже в 24 рази.

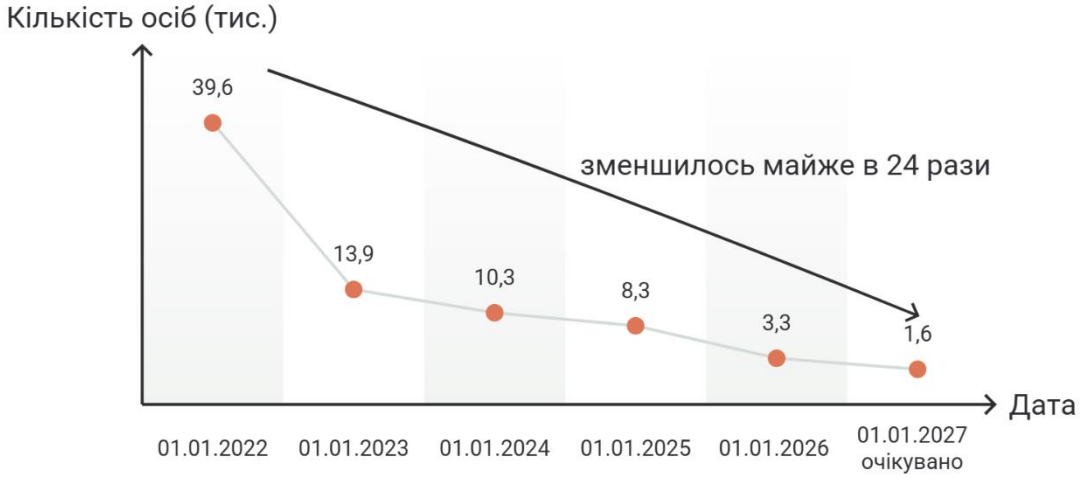

Рис.2 – Динаміка чисельності населення за період 2022-2026 роки, тис.осіб

Станом на 01.10.2026 року на обліку перебувало 21727 внутрішньо переміщених осіб, з них: 1545 - особи з інвалідністю, 13120 - особи пенсійного віку.

Клімат

Клімат формується під впливом ряду кліматичних факторів таких як температурний режим, випадіння опадів, циркуляція повітряних мас, а також рельєфом місцевості.

Особливості метеорологічних умов та топографії є одними з визначальних чинників, які мають вплив на просторове та часове розповсюдження забруднюючих речовин в приземному шарі атмосферного повітря. Варіації ключових метеорологічних параметрів (тиск, хмарність, атмосферна вологість, температура, швидкість та напрямок вітру, хмарність, сонячна радіація та ін.) впливають на формування специфічних стійких на певному часовому проміжку станів атмосфери, які і визначають рівні концентрацій забруднюючих речовин та їх часово-просторовий розподіл.

У кліматичному відношенні Лиманська МТГ відноситься до помірно-континентального: жарке, засушливе літо і порівняно холодна зима з нестійким

сніговим покривом. Середня максимальна температура зовнішнього повітря найбільш жаркого місяця року 27,7°С, найбільш холодного місяця -9,4°С. Річна сума опадів складає 375 – 556 мм на рік, більшість – в теплу пору року. Середнє значення відносної вологості складає 74%. Холодна пора року визначається дуже нестійкою погодою: у січні – проходження активних циклонів та атмосферних фронтів, які обумовлюють випадіння опадів різної інтенсивності у вигляді снігу та дощу, посилення східного, північно-східного, південно-східного вітру до небезпечних позначок та туманів. Влітку погода переважно спекотна та бездощова. Переважають західні і північно-західні вітри, які доволі часто приводять до засух.

Середня швидкість вітру 5-10 м/с. Максимальні швидкості вітру досягають 25-30 м/с. Середня температура у січні становить мінус 4-6°С.

Серед несприятливих кліматичних явищ слід виділити зимову відлигу, ожеледицю, промерзання ґрунту, весняні заморожування, сухі східні вітри, пилові бурі, град і часті тумани. Спека та дефіцит опадів у літній період обумовлюють надзвичайно високу пожежну небезпеку.

З кожним роком у громаді відмічається перевищення інтенсивності температурного росту, 2020 рік виявився найтеплішими за всю історію спостережень. Температура порівняно з багаторічними нормами зросла на +2,5…+3,0°С. Стійке підвищення температури повітря спостерігалося у всі сезони 2020 року. Зимовий період виявився аномально теплим, адже метеорологічна зима не розпочалась, а сніговий покрив був майже відсутній. Значення середньомісячних температур в січні, березні та жовтні перевищували норму на 4–7°С.

Природно-кліматичні умови території Лиманської МТГ можна охарактеризувати, як сприятливі.

Зміна клімату – процес, який безпосередньо або опосередковано пов’язаний з людською діяльністю та змінює склад земної атмосфери, що є додатковим чинником до природної мінливості клімату, яка спостерігається протягом порівнюваних часових періодів. Головним винуватцем глобального потепління вважається парниковий ефект.

Великі міста характеризується формуванням специфічного мікроклімату, за рахунок специфіки зміни аеродинамічних, радіаційних, термічних характеристик атмосфери та вологості. Виділення в містах великої кількості тепла, зміна газового та аерозольного складу повітря призводять до зростання температури повітря та формування так званих «островів» тепла. Стратифікація температури над великим містом у порівнянні з температурою прилягаючої місцевості може спостерігатися до висоти в кілька сотень метрів.

Для України війна спричинила ще більші виклики, тому питання формування дієвої кліматичної політики на всіх рівнях є ключовим для забезпечення «зеленого» відновлення. Відбудова України має відбуватися із

врахуванням прогнозованих тенденцій зміни клімату, аналізу ризиків для різних секторів.

Масштабні пожежі, що виникають внаслідок ракетних та артилерійських обстрілів території України російськими військами на нафтопереробних заводах та нафтобазах, об'єктах інфраструктури, промислових об'єктах, у житлових кварталах призводять до потужних викидів в атмосферу забруднюючих речовин, у тому числі парникових газів – двоокису вуглецю, метану та закису азоту. Потужними джерелами викидів цих же речовин, а також водяної пари, є детонація боєприпасів, пересування великої кількості військової та допоміжної техніки (вантажних машин), яка працює на дизельному паливі, активне застосування авіації. Пересування важкої техніки, будівництво фортифікаційних споруд, бойові дії значно пошкоджують ґрунтовий покрив, у тому числі знижується його здатність до накопичення (секвестрація) вуглецю з атмосферного повітря. Лісові пожежі внаслідок обстрілів, знищення дерев для будівництва фортифікаційних споруд, вигорання трав'янистої рослинності істотно знижують здатність рослинного покриву на території поглинати двоокис вуглецю.

Ключовим елементом в дослідженнях з питань зміни клімату є розробка інвентаризації парникових газів, яка визначає якісно та кількісно головні джерела та поглиначі парникових газів. Цей елемент важливий у зв'язку з тим, що він є основою для наступного розвитку та уточнення методики оцінки джерел та поглиначів, а також забезпечує єдиний та безперервний механізм, який дозволяє всім країнам, що підписали Рамкову Конвенцію про зміну клімату, оцінювати викиди парникових газів та їх відносний внесок до глобальної зміни клімату.

Програма містить заходи, виконання яких дозволить пом'якшити вплив на клімат на місцевому рівні. Але виконання заходів не дозволить знизити вплив на клімат на глобальному рівні. Тому можна зробити висновок, що у разі не затвердження документа державного планування вплив на клімат залишиться без змін.

Атмосферне повітря

Якість атмосферного повітря залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин від стаціонарних і пересувних джерел забруднення. Основним забруднювачем атмосферного повітря в Україні та області є промисловість: вона робить майже вдвічі більше шкідливих викидів, ніж автотранспорт.

До початку війни на території Лиманської МТГ були наявні підприємства різних форм власності.

Бюджетоутворюючими підприємствами громади були підприємства залізничного транспорту структурних підрозділів Регіональної філії «Донецька залізниця» АТ «Укрзалізниця».

Основними промисловими об’єктами МТГ були наступні промислові підприємства (у тому числі за спеціалізацією виробництва):

- піску будівельного ДП ЗАТ «ТРЕСТ ДОНБАСТРАНСБУД» Краснолиманський пісчаний кар’єр, КТ «ТОВ «СТРОНГКОМ»;
- хліба та хлібобулочних виробів ТОВ «ЧАЙКА»;
- кормів готових для сільгосптварин ТОВ «ВИРОБНИЧО КОМЕРЦІЙНА ФІРМА «ЛИМАНСЬКИЙ КОМБІКОРМОВИЙ ЗАВОД»;
- будівельних сумішей ПП «ПОЛІМІН ДОНБАС»;
- овочів консервованих натуральних ТОВ «ВСЕСТО»;
- виробів з бетону, суміші асфальтові для дорожнього покриття ТОВ «ЛЕМАН БЕТОН».

В галузі сільського господарства до 2022 року здійснювали виробничу діяльність 98 суб’єктів господарювання.

У 2025 році вели свою діяльність 4 фермерських господарства, які обробляли 1142 га. У зв’язку з безпековою ситуацією, сільськогосподарські підприємства посіви під урожай 2026-2027 років не здійснювали.

Активні бойові дії, спричинені повномасштабним вторгненням російської федерації, призвели до зупинки господарської діяльності суб’єктів господарювання, у тому числі всіх промислових підприємств. Виробничі потужності всіх підприємств у ході бойових дій зазнали значних руйнувань та пошкоджень.

Проводиться робота щодо документування завданих збитків, вивчення можливості відновлення виробничих процесів. Після виведення Лиманської міської територіальної громади із зони активних бойових дій, при сприятливій безпековій ситуації, стабільному електропостачанню та забезпеченості кадрами, всі підприємства планують відновити свою діяльність на території громади.

За інформацією Державної служби статистики України, викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферу від стаціонарних джерел забруднення в Донецькій області за 2025 рік становлять 11137,327 т. Крім того, обсяги викидів діоксиду вуглецю за 2025 рік склали 308098,415 т.

Значне зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами у 2025 році пов’язано з:

- веденням активних бойових дій на території Донецької області та частковою окупацією частини територій;
- припиненням виробничої діяльності та/або переміщення в більш безпечні регіони країни окремих підприємств Донецької області.

Динаміку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за 2020 р. Лиманської МТГ наведено по місту Лиман (за попереднім територіальним розподілом, так як органами Держстату статистичну інформацію сформовано з урахування нового територіального розподілу області тільки з 2021 року), з 2024 – Лиманська МТГ (згідно оновлених даних Головного управління статистики у Донецькій області).

Динаміку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, тис. т.

Назва	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Лиманська МТГ	-	-*	-*	-*	0,004	0,003
м. Лиман	0,16	-*	-*	-*	-*	-*
Краматорський район	-	43,43	-*	-*	-*	2,2
Всього по області	750,96	744,12	218,8	161,7	19,9	11,1

-* дані відсутні.

Серед актуальних проблем розвитку громади є охорона атмосферного повітря на території Лиманської МТГ, так як стан повітря на території громади значно погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи. Прямий вплив – це детонування снарядів, використання артилерійської зброї та авіабомб. Непрямий – це пожежі в екосистемі, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об’єкти тощо. Внаслідок чого відбуваються викиди забруднюючих речовин, таких як – пил, сполуки сірки, оксид вуглецю, діоксид азоту, свинцю та інші, які шкодять здоров’ю населенню. Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини до органів дихання та травлення викликає ризик розвитку захворювання.

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, стан атмосферного повітря ймовірно залишатиметься на рівні теперішніх показників або зазнає змін у бік погіршення внаслідок ведення тривалих бойових дій на території області.

Водні ресурси

Згідно даних державного водного кадастру, які сформовані на підставі даних інвентаризації водних об'єктів (проведені у 2021 році), на території Лиманської МТГ розташовані лінійні водні об'єкти довжиною більше 10 км: р. Сіверський Донець, р. Нітриус (Нетриус), р. Біла, р. Жеребець, б. Дідів Яр, б. Жолобки, р. Суха, б. Берестова та р. Ровчаки.

В межах Лиманської МТГ обліковується 112 площинних водних об'єктів (з них – 43 озера, 58 ставків та 11 водосховищ). Площа водного дзеркала площинних водних об'єктів при НПР – 2179,5744 га., а об'єм при НПР – 47151,538 тис.м^3.

Державний моніторинг поверхневих вод в межах території Лиманської міської територіальної громади у 2025-2026 здійснювався Сіверсько-Донецьким БУВР згідно затвердженої Програми у 4 пунктах моніторингу по р. Сіверський Донець: водозабір КП «Словміськводоканал», водозабір Слов'янського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу», водозабір КП «Компанія «Вода Донбасу» в канал Сіверський Донець-Донбас (Райгородська гребля) (масив поверхневих вод UA_M6.5.1_0005); нижче впадіння р. Казенний Торець (UA_M6.5.1_0006).

Вимірювання здійснювались згідно з встановленим переліком речовин: для визначення хімічного стану масивів поверхневих вод – 39 (згідно нумерації наказу № 45); специфічних для суббасейну Сіверського Дінця – 16; 13 фізико-хімічних показників та 6 показників, що можуть впливати на якість питної води (для масивів поверхневих вод, з якого здійснюється забір для задоволення питних та господарсько-побутових потреб населення).

Результати досліджень наведено в таблиці 2.2.

За узагальненими даними звітності за формою № 2ТП-водгосп (річна) за 2025 рік, на території Лиманської міської територіальної громади Краматорського району Донецької області, в суббасейні р. Сіверський Донець (район басейну р. Дон), водокористування здійснював 1 водокористувач:

- забір води з підземних джерел (свердловин) – Лиманське ВУВКГ КП «Компанія «Вода Донбасу» в об'ємі 0,355 млн.м^3 для використання на питні і санітарно – гігієнічні, виробничі потреби та передача іншими водокористувачам. Скид в поверхневий водний об'єкт р. Сіверський Донець здійснювався в об'ємі 0,011 млн.м^3 забруднених зворотних (стічних) вод з категорією «недостатньо-очищені» на спорудах біологічного очищення.

Таблиця 2.2 – Середньорічні концентрації показників у пунктах моніторингу за 2025-2026 рр.

Показник	р. Сіверський Донець							
	водозабір КП «Словміськ водоканал»		водозабір Слов'янського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»		водозабір КП «Компанія «Вода Донбасу» (Райгородська гребля)		нижче впадіння р. Казенний Торець	
	2025	9 міс. 2026	2025	9 міс. 2026	2025	9 міс. 2026	2025	3 міс. 2026
Алахлор, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Атразин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Хлорпірифос (хлорпірифос-етил), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Алдрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Діелдрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Ендрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Ізодрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
ДДТ, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Пара-пара-ДДТ, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Діурон, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Ендосульфан, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Гексахлорбензол, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Гексахлорциклогексан (ліндан), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Ізопротурон, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Пентахлорбензол, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Симазин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Трифлуралін, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Дикофол, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Квіноксифен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Аклоніфен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Цибутрин (іргарол), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Циперметрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Дихлофос, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Гептахлор, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Тербутрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Нонилфеноли (4-нонилфенол), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Антрацен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Флуорантен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Нафталін, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бензо(а)пірен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бензо(b)флуорантен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бензо(k)флуорантен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бензо(g,h,i) перілен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Індено (1,2,3-cd) пірен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бензол, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Тетрахлорметану (чотирихлористий вуглець),	0	0	0	0	0	0	0	0

мкг/дм³								
1,2 - дихлоретан, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Дихлорметан (хлористий метилен), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Гексахлорбутадієн, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Тетрахлоретилен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Трихлоретилен, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Трихлорметан (хлороформ), мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Трихлорбензоли, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Кадмій, мкг/дм³	0,091	0,011	0,13	0,011	0,097	0	0,77	0,98
Свинець, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	4,1	8,99
Ртуть, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Нікель, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	4,8	6,89
Прометрин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Тербутилазин, мкг/дм³	0	0	0	0,001	0	0	0	0
Імідаклоприд, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Тіаклоприд, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Бісфенол А, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Антипірин, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Карбамазепін, мкг/дм³	0	0	0	0	0	0	0	0
Мідь, мг/дм³	0,004	0,0026	0,004	0,0015	0,0038	0,0015	0,0043	0,005
Цинк, мг/дм³	0,0058	0,0066	0,0057	0,0068	0,0052	0,0073	0,0072	0,008
Хром, мг/дм³	0,0037	0,0016	0,0045	0,0017	0,0042	0,0015	0,0048	0,006
Марганець, мг/дм³	0,076	0,068	0,072	0,074	0,082	0,074	0,138	0,158
Стронцій, мг/дм³	1,15	1,19	1,21	1,27	1,33	1,29	1,63	2,04
Літій, мг/дм³	0,026	0,027	0,025	0,028	0,027	0,028	0,031	0,036
Барій, мг/дм³	0,048	0,042	0,054	0,048	0,052	0,05	0,063	0,064
Кобальт, мг/дм³	0,0001	0,0002	0,0001	0	0,0002	0		
Залізо, мг/дм³	0,054	0,079	0,06	0,08	0,056	0,072		
Алюміній, мг/дм³	0,069	0,067	0,07	0,067	0,07	0,07		
Розчинний кисень, мгO_2/дм³	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8		
Феноли, мг/дм³	0	0	0	0	0	0		
Водневий показник, од. pH	7,9	7,8	7,9	7,9	7,9	7,9		
Сухий залишок (мінералізація), мг/дм³	825,3	828,9	800,5	817,4	810,7	805,0		
Нітроген загальний, мг/дм³	1,83	1,78	1,85	1,81	1,9	1,8		
Амоній – іон, мг/дм³	0,37	0,46	0,37	0,45	0,37	0,45		
Нітроген амонійний, мг/дм³	0,29	0,36	0,29	0,35	0,29	0,35		
Нітрит – іон, мг/дм³	0,068	0,074	0,059	0,07	0,06	0,07		
Нітроген нітритний, мг/дм³	0,021	0,022	0,018	0,022	0,018	0,022		
Нітрат – іон, мг/дм³	6,53	6,02	6,58	6,3	6,8	6,4		
Нітроген нітратний, мг/дм³	1,47	1,36	1,49	1,42	1,54	1,44		
Фосфор загальний, мг/дм³	0,37	0,36	0,37	0,36	0,38	0,37		
Фосфат – іон, мг/дм³	1,12	1,12	1,12	1,1	1,12	1,13		
Фосфор ортофосфатів, мг/дм³	0,37	0,36	0,37	0,36	0,36	0,37		
ХСК, мгО/дм³	17,3	16,7	17,3	16,7	17,2	16,7		
$БСК_5$, мгО/дм³	3,6	3,5	3,5	3,55	3,55	3,55		
Питома електропровідність, мСм/см	1258,3	1274,6	1221,2	1239,1	1240,7	1222,2		

Хлориди, мг/дм³	87,5	82,4	85,2	82,4	85,8	85,2		
Сульфати, мг/дм³	299,5	320,9	299,4	328,2	295,4	320,6		
Нафтопродукти, мг/дм³	0,027	0,036	0,027	0,035	0,028	0,036	0,04	0,048
Жорсткість загальна, ммоль/дм³	8,15	8,4	8,1	8,4	8,1	8,4	8,5	9,2

План управління річковим басейном Дону (далі – ПУРБ Дону) затверджено розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 1 листопада 2024 р. № 1077-р «Про затвердження планів управління річковими басейнами Дніпра та Дону на 2025-2030 роки».

До програми заходів ПУРБ Дону на 2025-2030 роки за пропозицією Лиманського ВУВКГ КП «Компанія «Вода Донбасу»» включено захід № 21 «Реконструкція каналізаційних очисних споруд, каналізаційних насосних станцій та каналізаційних мереж м. Лиман Лиманської міської територіальної громади Краматорського району Донецької області».

А також за пропозицією Лиманської міської військової адміністрації включено додатковий захід № 2 «Дослідження можливості відновлення озера Лиман на території м. Лиман Лиманської ТГ Краматорського району Донецької області».

Протягом 2025-2026 років послуги з водопостачання та водовідведення, у зв'язку з активізацією бойових дій, населенню Лиманської громади не надавались.

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи спрямовані на зниження негативного впливу на стан водних ресурсів не будуть реалізовані, то стан водних об'єктів та якість питної води залишиться незмінними, а в подальшому може виникнути техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території громади.

Відходи

Питання операції з управління (збирання, перевезення, відновлення, видалення) побутових відходів в громаді є найактуальнішим і потребує негайного вирішення. Актуальність проблеми полягає в тому, що побутові відходи створюють санітарно-гігієнічну й епідеміологічну небезпеку внаслідок неприємних запахів і шкідливих хімічних сполук, які можуть бути присутні або утворюються в них при біологічному розкладанні органічних компонентів відходів. Відсутність належних умов надання послуг з управління побутовими відходами створює передумови для забруднення території, порушення благоустрою, що не тільки негативно впливає на довкілля (передусім на якість підземних, поверхневих вод і ґрунтів), але й псує естетичний імідж громади.

Через неналежну систему управління побутовими відходами в населених пунктах, як правило у приватному секторі, відсутністю системи окремого збирання, сортування ТПВ велика кількість ТПВ потрапляє на несанкціоновані, неконтрольовані сміттєзвалища.

На підставі даних обласного реєстру місць видалення відходів (згідно з Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (КАТОТТГ), затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26.11.2020 № 290 (в редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України 12.01.2021 № 3), на території Лиманської МТГ відсутня інфраструктура місць видалення відходів за критерієм екологічної безпеки.

Станом на 01.01.2025 р. на території Лиманської МТГ обліковується 1 непаспортизоване місце видалення відходів, відповідно інформації по полігонам/звалищам ТПВ за даними форми звітності № 1-ТПВ «Звіт про поводження з побутовими відходами» за 2024 рік.

На момент здійснення Звіту СЕО Програми, статистичні дані щодо утворення відходів на території Лиманської міської територіальної громади за 2021-2025 роки відсутні.

Загальний обсяг утворення відходів згідно останніх даних були надані по місту Лиман (за попереднім територіальним розподілом, так як органами Держстату статистичну інформацію сформовано з урахування нового територіального розподілу області тільки з 2021 року) та наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Утворення відходів за 2020 рік

Назва	**Відходи I-IV класів небезпеки, т**	**У т.ч. I-III класів небезпеки, т**
м. Лиман	5717,2	1,1
Всього по області[1]	26981206,5	145268,8

Через військову агресію російської федерації проти України об’єкти житлово-комунального господарства громади зазнали та продовжують зазнавати величезних руйнувань і пошкоджень, що призводить до вкрай складних умов функціонування галузі та відновленню надання якісних послуг населенню.

Наразі в зв’язку з проведенням активних бойових дій виконувати аварійно-відновлювальні роботи систем електро-, водо- та газопостачання неможливо через постійні ворожі обстріли, після закінчення бойових дій з урахуванням безпекової складової для обслуговуючого персоналу роботи будуть продовжені.

Військові дії, посилили проблему управління з відходами. Додалися відходи від залишків військової техніки, будівель, споруд та елементів інфраструктури, утилізація яких вимагає додаткових потужностей і неможлива без попереднього ретельного обстеження, розмінування та очищення від боєприпасів.

Сотні тон різного сміття побутового, від руйнації об’єктів, вже зараз становить загрозу для екології та здоров'я людей.

З метою запобігання екологічним ризикам та підтримання належного санітарного стану у 2024-2025 роках КП «Лиманський «Зеленбуд» проводив заходи щодо локалізації і ліквідації несанкціонованих та неконтрольованих звалищ відходів, заходи з прибирання і приведення в належний санітарний стан прибудинкових територій, дитячих майданчиків, парків, кладовищ, пам’ятників, вулиць, узбіччя доріг, тротуарів, зупинок міського транспорту на території Лиманської громади. По можливості проводилися комплексні заходи щодо розмінування зелених насаджень населених пунктів, звалищ побутових відходів для подальшої їх очистки.

За 2024 рік з території громади вивезено 16,8 тис. м³ побутових відходів; ліквідовано стихійних сміттєзвалищ в обсязі 4,2 тис. м³. За 2025 рік - 16,7 тис. м³ побутових відходів, у тому числі ліквідовано стихійних сміттєзвалищ обсягом понад 4,1 тис. м³. У зв’язку з погіршенням безпекової ситуації, у 2026 році підприємством призупинено надання послуг із збирання та перевезення ТПВ на території громади. Виконувались роботи з евакуації майна в більш безпечні регіони, гуманітарна допомога мешканцям Лиманської громади, які самостійно продовжують евакуюватись з громади, облаштування фортифікаційних споруд, антидронового захисту та інших оборонних заходів на території Лиманської та Слов’янської громад.

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан управління з відходами на території громади більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

Земельні ресурси та ґрунти

Питання успішного розвитку громади багато в чому залежить від ефективного використання земельних ресурсів, виняткова цінність яких полягає в забезпеченні трьох фундаментальних властивостей: життєзабезпечення (як частина екологічної системи), чинник виробництва (в аграрному секторі, будівництві) і цивільний обіг (земельно – майнові відносини).

У структурі земельного фонду Донецької області 77% займають сільськогосподарські угіддя, ліси та лісовкриті площі – 7,7%, забудовані землі

7,5%, відкриті заболочені землі – 0,4%, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 3,8%, інші землі – 3,6%.

За даними Головного управління Держгеокадастру в Донецькій області, загальна площа земель Лиманської МТГ становить 120 975 га, з яких найбільшу частину займають землі сільськогосподарського призначення близько 60 %, землі лісогосподарського призначення близько 22 % та інші.

В галузі сільського господарства до 2022 року здійснювали виробничу діяльність 98 суб'єктів господарювання, з них: 1 приватне акціонерне товариство, 17 товариств з обмеженою відповідальністю, 78 фермерських господарств, 2 приватних підприємства.

У користуванні сільгосппідприємств та фермерських господарств знаходилися 39,5 тис. га сільськогосподарських угідь, в тому числі ріллі 36,4 тис. га. Всі сільгосппідприємства та фермерські господарства займалися вирощуванням зернових та технічних культур.

У 2025 році вели свою діяльність 4 фермерських господарства, які обробляли 1142 га, в 2024 році працювали 5 підприємств - 2035 га. У зв'язку з безпековою ситуацією, сільськогосподарські підприємства посіви під урожай 2026-2027 років не здійснювали.

До основних джерел забруднення сільськогосподарських угідь відносять забруднення ґрунтів важкими металами, пестицидами, нітратами, радіоактивними елементами. Головною причиною забруднення ґрунтів є наднормативне внесення отрутохімікатів, мінеральних добрив.

Проводиться робота щодо збору інформації по визначенню збитків внаслідок проведення бойових дій, завданих сільськогосподарським підприємствам, а також роз'яснювальна робота щодо необхідності належного документування завданих збитків шляхом внесення відповідних відомостей до єдиного реєстру досудових розслідувань.

Ґрунти Лиманської МТГ представлені чорноземами, лучно-чорноземами, дерновими, дерново-підзолистими.

Основні показники антропогенного впливу на ґрунти такі: водна ерозія; дефляція (вітрова ерозія); забруднення; вторинне засолення і заболочування; опустелювання; відчуження земель для промислового та комунального будівництва; виснаження земель.

Необхідною умовою для забезпечення охорони родючості ґрунтів та ефективного ведення господарської діяльності є раціональне використання ґрунтових ресурсів, створення сприятливого екологічного середовища, покращення і підвищення ерозійної стійкості природних ландшафтів.

Внаслідок вибухів снарядів відбувається знищення верхнього родючого шару ґрунту. Утворення величезних воронок від вибухів снарядів, риття

траншей, будівництво фортифікаційних споруд, переміщення важкої техніки – все це призводить до значних змін ландшафту. Внаслідок забруднення ґрунтів паливно-мастильними речовинами та іншими нафтопродуктами знижується водопроникність, витісняється кисень, порушуються біохімічні та мікробіологічні процеси. Як наслідок, погіршується водний та повітряний режим, обіг поживних речовин, порушується кореневе живлення рослин, гальмується їх ріст та розвиток, що призводить до їх загибелі.

Враховуючи активні бойові дії на території громади, в Програмі економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік передбачено заходи:

1. Проведення організаційної роботи щодо фіксації, оформлення та визначення обсягів компенсації збитків, завданих сільськогосподарським підприємствам громади внаслідок збройної агресії рф проти України;

2. Організаційні роботи по розмінуванню земель сільськогосподарського призначення;

3. Складання реєстру землекористувачів та землевласників, земельні ділянки яких потребують першочергового розмінування для подальшого їх використання.

Також Програмою передбачено виконання захід щодо інвентаризації земель житлової та громадської забудови.

У разі незатвердження Програми стан земельних ресурсів залишиться незмінним або зазнає змін у бік погіршення, враховуючи тривалі активні бойові дії на території громади.

Рослинний і тваринний світ, природно-заповідний фонд, екомережа, Смарагдова мережа

Лиманську міську територіальну громаду називають легенями індустріального краю, бо на її території знаходиться 35,2 тис. га. лісів, частина Національного природного парку «Святі гори», заповідник «Крейдяна флора», багато заказників, сотні озер і озерець, р. Сіверський Дінець, близько 200 баз відпочинку і оздоровчих таборів, профілакторій «Щуровський», заповідник «Крейдова флора».

Крейдова флора – єдина ділянка в Україні, де взяті під охорону природні бори з сосною крейдяною. Особливістю Крейдової флори є сильно пересічена місцевість і велика кількість крейдових схилів, розрізаних ярами, що спадають до Сіверського Дінця. Все це створює різноманітні умови для різних видів флори і фауни і формує надзвичайно яскраві краєвиди. Тут охороняються

рослини, які зустрічаються тільки на крейдяних відшаруваннях і ростуть разом із гірськими рослинами.

Охорона лісу на території Лиманської МТГ до вторгнення здійснювали 4 лісництва.

Південно-Східне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарство листом від 29.06.2023 № 01-08/544 повідомило, що внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України адміністративну будівлю Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства за адресою: м. Лиман, вул. Костянтина Гасієва, 1-А, було зруйновано, внаслідок чого знищено робочу документацію для здійснення його повноважень та функцій.

Рослинний світ території Лиманської МТГ представлений степовими, лісостеповими і заплавними формаціями флори. Невід'ємним компонентом природи Лиманської МТГ є тваринний світ. На території області налічується 25 тис. видів різноманітних систематичних груп, у тому числі 24 тис. видів безхребетних (молюски, комахи, павукоподібні, черви та інші). Постійно перебувають та фіксуються під час міграції близько 300 видів птахів і 49 видів ссавців. Понад 140 видів є рідкісними для регіону. Майже 70 видів наземних хребетних тварин віднесено до категорії мисливських.

Природно-заповідний фонду (далі – ПЗФ) охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

На території Лиманської міської територіальної громади Краматорського району Донецької області знаходяться наступні об’єкти природно-заповідного фонду:

- відділення «Крейдяна флора» Українського степового природного заповідника НАН України площею 500,0 га;
- національний природний парк «Святі Гори» площею 26511,0 га;
- ландшафтний заказник місцевого значення «Ямполівський» площею 77,0 га;
- гідрологічна пам’ятка природи місцевого значення «Джерела» площею 0,1 га.

Перспективні для заповідання території в межах Лиманської міської територіальної громади:

- ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Криволуцький» площею 217,72 га;
- ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Закітнянський» площею 280,6 га.

Інформація про інші перспективні для заповідання території та водно-болотні угіддя міжнародного значення на території громади не створювалась та не отримувалась в процесі виконання департаментом своїх обов’язків.

На території Лиманської міської територіальної громади Донецької області частково знаходяться території Смарагдової мережі:
-Ukrainskyi Stepovyi Nature Reserve / Український степовий природний заповідник (код UA0000019), відділення «Крейдова флора», площею 520,21 га;
- Sviati Hory / Святі Гори (код UA0000029) площею 28383,11 га;
- Kreminski Lisy / Кремінські ліси (код UA0000069) площею 117,70 га.

Відповідно до регіональної схеми формування екологічної мережі Донецької області в межах Лиманської міської територіальної громади розташовані ключова територія національного рівня Святогірська та сполучна територія національного рівня Сіверсько-Донецька.

Військові дії на території громади несуть загрозу рослинному та тваринному світу. Це може бути безпосередня шкода, наприклад, загибель чи травмування внаслідок вибухів, розлякування через нетиповий шум, вимушена зміна міграційних параметрів чи зимових циклів тощо. А також опосередковані наслідки війни: різноманітне забруднення середовища існування і белігеративна трансформація (трансформація природного ландшафту внаслідок військових дій чи інших воєнно-технічних заходів) оселищ, цілковита їх втрата внаслідок вирубування, вигорання, переміщення військової техніки, дислокації військових підрозділів, нищення чи блокування екологічних коридорів тощо.

Заходи Програми не будуть спричиняти негативний вплив на об'єкти ПЗФ та територію Смарагдової мережі.

Об'єкти культурної спадщини

На території громади наявні об'єкти культурної спадщини, які потребують збереження та врахування під час планування діяльності.

Культурна спадщина Лиманської міської територіальної громади є важливою складовою її соціального та гуманітарного потенціалу, а також основою формування локальної ідентичності та згуртованості населення. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення питання збереження і розвитку культурної спадщини набуває особливого значення.

Внаслідок активних бойових дій культурна інфраструктура громади зазнала значних руйнувань. Це призвело до суттєвих втрат у сфері матеріальної культурної спадщини та ускладнило доступ населення до культурних послуг.

Стратегічні документи громади визначають збереження культурної спадщини та розвиток локальної ідентичності як один із ключових напрямів розвитку. Зокрема, передбачено створення умов для охорони об'єктів культурної спадщини, їх раціонального використання, популяризації

культурного потенціалу громади та інтеграції культурної складової у процеси відновлення території.

Таким чином, культурна спадщина Лиманської міської територіальної громади, попри значні втрати, зберігає важливе значення для відновлення соціальної згуртованості, формування ідентичності та забезпечення сталого розвитку громади у післявоєнний період.

Стан здоров'я населення та аналіз захворювання

Відповідно до інформації головного управління статистки у Донецькій області чисельність населення у регіоні має тенденцію до скорочення, що спричинено від'ємним природним приростом та особливо складними та небезпечними умовами проживання у прифронтових населених пунктах.

Станом на 01.10.2026 року на обліку перебувало 21727 внутрішньо переміщених осіб, з них: 1545 – особи з інвалідністю, 13120 – особи пенсійного віку.

На території Лиманської МТГ впродовж багатьох років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язано зі специфікою демографічних процесів, трудовою міграцією, з економічною кризою та з бойовими діями на території України.

В охороні здоров'я галузь була представлена: 2 лікарнями, 12 сімейними амбулаторіями, 16 медичних пунктів тимчасового базування, цілодобовим пунктом невідкладної медичної допомоги, станцією швидкої медичної допомоги, Науково-дослідним інститутом травматології і ортопедії Донецького національного медичного університету, Обласною травматологічною лікарнею.

З початком бойових дій Науково-дослідний інститут травматології і ортопедії Донецького національного медичного університету вимушено був переміститися до м. Кропивницький, де продовжує надавати вузькоспеціалізовану медичну допомогу населенню.

На вторинному рівні медичної допомоги населенню в КНП «Лиманська центральна районна лікарня» кількість відвідувань зменшилась з 71,3 тисячі у 2021 році (довоєнний період) до 17,8 тисяч у 2025 році. Наявний ліжковий фонд зазнав різкого скорочення — з 181 ліжка (2021 рік) до 40 ліжок стаціонару (2025 рік); кількість пролікованих пацієнтів зменшилась відповідно з 4,2 тисячі (43,3 тисячі ліжко-днів) до 442 осіб (5,7 тисячі ліжко-днів).

Для збереження потенціалу підприємства та обслуговування евакуйованих мешканців було розгорнуто структурний підрозділ клініко-діагностичної поліклініки у м. Кривий Ріг із денним стаціонаром на 6 ліжок, де працюють та надають медичну допомогу 8 лікарів. Структурний підрозділ продовжить свою роботу і в 2027 році.

Для збереження КНП «Лиманська ЦРЛ», кадрового ресурсу проводиться робота щодо створення структурного підрозділу «Стаціонарна паліативна медична допомога дорослим і дітям», який матиме змогу надавати послугу на 26-ти ліжках на базі КНМП «Кременчуцька міська лікарня планового лікування».

Також ведеться робота щодо укладання договору на оренду приміщення для відкриття додаткового відділення по пакету «Стаціонарна паліативна медична допомога дорослим і дітям» у м. Кривий Ріг.

Кількість прийнятих пацієнтів КНП «Лиманська центральна районна лікарня» по захворюванням:

	2025	**10 міс. 2026**
	Кількість пацієнтів	**Кількість пацієнтів**
Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	79	91
Новоутворення	325	223
Хвороби сечостатевої системи	1199	651
Хвороби ендокринної системи	1372	672
Хвороби нервової системи	35	3
Хвороби вуха та соскоподібного відростка	986	865
Хвороби системи кровообігу	3016	1765
Хвороби органів дихання	1346	1036
Хвороби органів травлення	1352	371
Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	892	688
Хвороби кістково-м’язової системи та сполучної тканини	1690	730
Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	1889	1016
Уроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення	21	6
Інші стани	2388	2144

З моменту повномасштабного вторгнення змінився рівень первинної медичної допомоги населенню громади КНП «Центр первинної медико-

санітарної допомоги»: амбулаторно-поліклінічні відвідування зменшились з 114,2 тисячі у 2021 році до 22,3 тисячі у 2025 році; кількість укладених декларацій зменшилась з 35,8 тисячі до 20 тисяч відповідно. Головною причиною зменшення показників є міграція населення за межі прифронтової Лиманської МТГ та масове переукладання декларацій громадянами з лікарями за новими фактичними місцями проживання.

Протягом січня-вересня 2026 року, у зв'язку з активними бойовими діями на території Лиманської громади, 9 сімейних лікарів КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» надавали консультативну медичну допомогу онлайн задекларованим мешканцям Лиманської громади, які тимчасово вимушено змінили своє місце проживання.

Станом на 01.10.2026 року по КНП «ЦПМСД» Лиманської міської ради укладено 12,5 тисячі декларацій; проведено прийомів лікарями – 7,1 тисячі; оформлено направлень до профільних спеціалістів – 2,2 тисячі; виписано електронних рецептів за програмою «Доступні ліки» – 1,4 тисячі.

Продовжувалась робота мобільної бригади для надання первинної медичної допомоги мешканцям Лиманської громади в м. Слов'янськ, селищ Ярова та Рубці. Завдяки співпраці з міжнародною організацією «Лікарі без кордонів», сімейні лікарі мали змогу забезпечувати безкоштовно медикаментами пацієнтів.

Серед актуальних проблем ризику захворювання залишається потрапляння до організму людини забруднюючих речовин, які надходять до довкілля внаслідок бойових дій.

Заходи Програми передбачають соціальну підтримку, покращення стану здоров'я та умов життя і діяльності населення виходячи з можливостей у стані воєнного часу.

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні проблеми, що стосуються Лиманської міської територіальної громади.

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення на рівні місцевої влади доцільно провести SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

Результати SWOT-аналізу екологічної ситуації наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Результати SWOT-аналізу екологічної ситуації Лиманської МТГ

Сильні сторони	**Слабкі сторони**
1. Вигідне географічне розташування громади на перетині трьох областей та потужний транспортно-логістичний потенціал (найбільший залізничний вузол області). **2.** Значний аграрний і природно-ресурсний потенціал (велика площа ріллі, наявність корисних копалин), наявні вільні земельні ділянки для інвестиційного використання. **3.** Наявність природних екосистем і лісових масивів та практичний досвід екологічного моніторингу й ліквідації наслідків бойових дій. **4.** Готовність мешканців до повернення та участі у відновленні громади. **5.** Потужний людський капітал у сферах освіти, соціального захисту, медицини та цивільної безпеки, здатний працювати в умовах кризи. **6.** Розвинена адміністративна та інституційна спроможність до ефективного управління територіальним розвитком, планування та реалізації інвестиційних і відновлювальних проєктів. **7.** Функціонуючі комунальні служби, здатні забезпечувати благоустрій і поводження з відходами в кризових умовах. **8.** Досвід забезпечення енергетичної стійкості та впровадження інфраструктурних інновацій для безперебійної роботи об'єктів критичної інфраструктури. **9.** Досвід і репутація громади як надійного партнера міжнародних та міжмуніципальних програм. **10.** Розроблена маркетингова Стратегія, визначений Бренд території.	**1.** Масштабне мінне та вибухонебезпечне забруднення земель, у тому числі сільськогосподарських, що обмежує їх використання. **2.** Деградація природного середовища та неефективне управління земельними ресурсами (руйнування екосистем, забруднення ґрунтів і вод, втрата даних та складність адміністрування) **3.** Скорочення та відтік трудових ресурсів, зокрема молоді, фахівців і підприємців, що призводить до дефіциту кадрового потенціалу в ключових секторах економіки, аграрної, енергетичної, соціальної та медичної сфер. **4.** Обмежена спроможність громади до економічного відновлення через тривалу небезпекову ситуацію та нестабільне функціонування території. **5.** Ослабленість гуманітарної сфери (потрібні додаткові фінансові ресурси на відновлення надання послуг у сферах освіти, охорони здоров'я, соціальних послуг). **6.** Руйнація та пошкодження комунальної та соціальної інфраструктури громади. **7.** Зруйнована та пошкоджена економічна й аграрна інфраструктура, включно з об'єктами переробки, зберігання. **8.** Порушення логістики та транспортної доступності, що ускладнює збут продукції, постачання ресурсів і розвиток бізнесу. **9.** Зростання витрат виробництва (енергія, паливо, матеріали, тарифи), що знижує конкурентоспроможність місцевого бізнесу та агросектору. **10.** Низька інвестиційна привабливість громади та обмежена здатність залучати приватний капітал. **11.** Висока залежність від зовнішньої допомоги та донорського фінансування за обмежених власних бюджетних ресурсів.
Можливості	**Загрози**
1. Завершення активних бойових дій і поступова стабілізація безпекової ситуації в громаді. **2.** Реалізація програм розмінування, екологічного очищення та відновлення природних територій. **3.** Комплексне відновлення житлової,	**1.** Продовження та ескалація бойових дій, ризик повторної окупації громади, подальші руйнування інфраструктури й економіки. **2.** Суцільне мінне забруднення та знищення земель, що унеможливлює використання сільськогосподарських, житлових і природоохоронних територій.

соціальної та комунальної інфраструктури з підвищенням якості життя населення. **4.** Відновлення роботи залізничного транспорту та формування логістичного хабу регіонального рівня. **5.** Повернення населення, відновлення бізнес-активності та зростання податкових надходжень до бюджету громади. **6.** Створення нових робочих місць у сферах відновлення, АПК, логістики, будівництва та послуг. **7.** Доступ до державних і міжнародних програм фінансування відбудови та розвитку громад. **8.** Зростання попиту на сільськогосподарську продукцію та будівельні матеріали в період післявоєнної відбудови. **9.** Залучення міжнародних грантів і інвестицій для раціонального використання земельних ресурсів. **10.** Формування безпечного інвестиційного середовища та можливість релокації підприємств у громаду. **11.** Розвиток енергетичної стійкості громади через автономні та відновлювані джерела енергії. **12.** Розширення міжнародної та міжмуніципальної співпраці, формування бренду громади як моделі відновлення прифронтових територій.	**3.** Подальша деградація довкілля (знищення лісів, заповідників, забруднення територій, стихійні сміттєзвалища, токсичні відходи). **4.** Втрата або пошкодження об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі транспортної, енергетичної, водопровідної та соціальної. **5.** Енергетичні ризики: постійні атаки на енергосистему, тривалі блекаути, дефіцит обладнання та ризик повторного руйнування відновлених об'єктів. **6.** Зростання навантаження на соціальну та медичну системи за умов одночасного скорочення фінансових і кадрових ресурсів. **7.** Відтік населення, молоді та кваліфікованих кадрів, що поглиблює демографічну кризу та кадровий дефіцит. **8.** Економічна нестабільність: зростання цін і тарифів, зниження платоспроможності населення, скорочення бюджетних надходжень. **9.** Порушення логістики та транспортних ланцюгів, що ускладнює відбудову, гуманітарні поставки та економічну діяльність. **10.** Несприятливий інвестиційний клімат через тривалу війну, високі безпекові ризики та порушену логістику. **11.** Скорочення міжнародної та донорської допомоги через конкуренцію глобальних криз або відсутність швидкого прогресу відбудови. **12.** Обмеження міжнародної та міжмуніципальної співпраці внаслідок безпекових ризиків і воєнного стану.

Якщо ДДП не буде затверджено, подальший стабільний розвиток території громади є проблематичним. Це може призвести до погіршення екологічної ситуації і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення громади.

Але виконання та досягнення позитивних результатів Програми вимагає наявності, перш за все, безпечного середовища та повного завершення військових дій.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Програма визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення, шляхом створення необхідних умов для структурних зрушень в економіці, підвищення зайнятості населення, забезпечення якості та загальної доступності публічних послуг.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів з високою ймовірністю може мати позитивні наслідки.

Реалізація заходів Програми при існуючому стані спрямована на покращення соціально-економічних умов життя і діяльності громади. На основі аналізу заходів Програми можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно можуть зазнати впливу від реалізації заходів Програми:

атмосферне повітря – без змін: збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами не передбачено, діяльність промислових підприємств призупинено;

водні ресурси – без змін;

відходи – позитивні наслідки: забезпечення екологічно безпечного управління відходами (в т.ч. ліквідації наслідків бойових дій на території громади);

земельні ресурси – негативні наслідки відсутні;

біорізноманіття – негативні наслідки відсутні;

клімат – негативні наслідки відсутні, погіршення клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми, не очікується;

рекреаційні зони на культурну спадщину – негативні наслідки відсутні;

населення та інфраструктура – позитивні наслідки: соціальна підтримка населення; надання матеріальної допомоги; надання медичної допомоги; захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

екологічне управління та моніторинг – негативні наслідки відсутні.

Але, також слід зазначити, що від початку повномасштабного вторгнення війська РФ зруйнували вже значну кількість та продовжують нищити інфраструктуру та життя людей на території області та громади. Крім того,

військові дії становлять загрозу для здоров'я населення ще й у довготривалій перспективі – через забруднення довкілля. Від стану атмосферного повітря, води, ґрунтів тощо залежить здоров’я людини, якість, а подекуди і тривалість її життя.

При впровадженні заходів Програми, які спрямовані на охорону навколишнього середовища, розвиток людського потенціалу та забезпечення комфортних та безпечних умов для життя населення Лиманської міської територіальної громади, то її реалізація з високою ймовірністю, у порівнянні із існуючим станом (без урахування наслідків бойових дій), має забезпечити позитивний вплив на довкілля і стан здоров’я та умови проживання населення.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Враховуючи активні бойові дії на території громади, основні екологічні проблеми Лиманської МТГ, що наведені в таблиці 4.1, розподілено на дві категорії – ті, які були актуальні станом на 24.02.2022 та, ті що спричинені бойовими діями та додалися після 24.02.2022, відповідно.

Таблиця 4.1 – Основні екологічні проблеми громади

№ з/п	Екологічні проблеми (до 24.02.2022)
1	Екологічні наслідки діяльності промислових підприємств (зокрема, забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств.
2	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових і сільськогосподарських підприємств, підприємств житлово-комунального господарства, поверхневого стоку населених пунктів
3	Незадовільний стан очисних споруд
4	Застарілий стан основних фондів житлового господарства: теплових, водопровідно-каналізаційних, електричних мереж, ліфтового господарства. Втрати води та тепла в мережах. Збиткові котельні (застарілі котли). Недостатній тиск у водопровідних мережах. Низький рівень якості теплопостачання та водопостачання.
5	Потреба у проведенні капітального ремонту будівель закладів освіти, охорони здоров'я та культури
6	Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту
7	Неефективне управління у сфері управління з побутовими відходами, зокрема: наявність стихійних сміттєзвалищ побутових відходів; недостатня кількість сучасної інфраструктури поводження з побутовими відходами; відсутність системи роздільного збору сміття
8	Низький рівень екологічної обізнаності, недостатня активність та самоорганізація суспільства з питань охорони довкілля
9	Недостатнє використання сучасних технологій для зменшення впливів на довкілля на промислових підприємствах
10	Відсутність економічних механізмів стимулювання розвитку екологічно безпечних технологій та природоохоронних систем
	Екологічні проблеми (після 24.02.22)
1	Значне збільшення концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі МТГ в період ведення активних бойових дій внаслідок потрапляння великої кількості продуктів згорання боєприпасів в атмосферне повітря в результаті руйнування цивільної та військової техніки, об'єктів інфраструктури
2	Дестабілізація роботи обслуговуючих організацій, що займаються водопостачанням та очищенням стічних вод
3	Можливе пошкодження гідротехнічних споруд
4	Загроза потрапляння стічних вод без очищення до водних об'єктів
5	Ймовірне зростання концентрацій біогенних та органічних сполук у водних об'єктах
6	Утворення великої кількості відходів від руйнування об'єктів цивільної та промислової інфраструктури
7	Значні зміни ландшафту, порушення родючого шару ґрунту, деградація рослинного покрову
8	Забруднення земельних ресурсів важкими металами, концентрації яких у місцях бойових дій можуть перевищувати фонові значення
9	Знищення лісових ресурсів, флори та фауни
10	Зниження водопроникності ґрунтів, порушення біохімічних та мікробіологічних процесів

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

З метою охорони і оздоровлення навколишнього природного середовища та забезпечення збалансованого екологічного розвитку території громади у Програмі, запропоновано ряд заходів, які повинні реалізовуватися відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» і кореспондуватися із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначеними Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року, Паризькій угоді, ратифікованій Законом України від 14 липня 2016 року №1469, Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

Відповідно до нормативно-правової бази України проєкт Програми відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що проєкт Програми, відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, враховує їх та пропонує комплекс заходів, які спрямовані на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямах співробітництва, наприклад, таких як зміна клімату, охорона озонового шару та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проєкту документу державного планування, що є документом місцевого рівня.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії та Плану заходів зведені в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 – Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії та Плану заходів

Ймовірні наслідки	**Негативний вплив**			**Пом'якшення існуючої ситуації**
	Так	**Ймовірно**	**ні**	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			●	
3. Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
4. Появу джерел неприємних запахів			●	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	
8. Збільшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населення			●	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	ні	
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			●	
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			●	
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			●	
14. Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод			●	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			●	
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів			●	
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних побутових відходів			●	+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених будівельних відходів IV класу небезпеки			●	
19. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			●	
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів управління з відходами			●	+
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів			●	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			●	
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			●	
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			●	
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			●	
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель			●	+
27. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			●	
Біорізноманіття				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, небезпечна діяльність на їх території тощо)			●	
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або			●	

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	ні	
територіальному представництві				
30. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			●	
31. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			●	
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			●	
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			●	
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			●	
Населення та інфраструктура				
35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			●	+
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			●	
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему. Зміни в структурі транспортних потоків			●	
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			●	
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			●	
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			●	+
Екологічне управління та моніторинг				
41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			●	
42. Погіршення екологічного моніторингу			●	+
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			●	
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			●	
Інше				
45. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			●	
46. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			●	
47. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			●	
48. Суттєве порушення якості природного середовища			●	+

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	ні	
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			●	
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			●	

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Реалізація проєкту Програми потребує виконання певної кількості заходів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища на території регіону, з огляду на тривалість активних бойових дій.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом’якшення негативних наслідків реалізації проєкту Програми, можна виділити:

- розробка плану відновлення (відбудови) та розвитку громади;
- розвиток інфраструктури управління відходами (в т.ч. ліквідації наслідків бойових дій на території громади).

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля та стан здоров’я населення, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Лиманської МТГ.

Крім того, після завершення бойових дій до заходів Програми, у разі необхідності, можуть бути внесені зміни, з урахуванням першочерговості заходів з відновлення громади.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

Програма розроблена на короткостроковий період та враховує стратегічні цілі, визначені вище зазначеними документами державного планування різних рівнів та ставить перед собою важливі завдання – відновлення економіки, соціальної та гуманітарної сфер, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, проведення цілеспрямованої містобудівної політики, дотримання екологічних стандартів, доступності спектра соціальних послуг, забезпечення гідних та безпечних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

Програма спрямована на дотримання екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що реалізація заходів Програми дозволить зменшити навантаження на атмосферне повітря, позитивно вплине на стан водних об'єктів, ситуацію з управління відходами, земельними ресурсами, рекреаційними зонами та культурною спадщиною.

Найсприятливішим варіантом буде затвердження Програми.

При *«базовому сценарії»* можливий вплив на довкілля. При *«нульовому сценарії»*, якщо Програма не буде затверджена, то вплив на довкілля буде більш масштабним (збільшення кількості та площ несанкціонованих звалищ, негативний вплив від відходів та зношених мереж на компоненти природи, погіршення санітарно-екологічної ситуації).

Розгляд інших альтернативних сценаріїв є не можливим, так як Програма є обов'язковим документом згідно якого здійснюється соціально-економічний розвиток громади та альтернативних варіантів подібних документів державного планування місцевого рівня не передбачено згідно чинного законодавства.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки Програми є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища України.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров’я населення.

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Згідно розділу 5 статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа (Програми) для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію Програми;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення:

- стан виконання Програми заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогнозних значень;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;

- обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ спрямованих у заходи з енергоефективності, залучені громадою.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо);

- зменшення/збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

Впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень документу державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення громади з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані. Для цього необхідно доповнити дані статистичної звітності у сфері навколишнього середовища.

Здійснення моніторингу впливів виконання Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дасть можливість своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи щодо їх усунення, а також проводити інформування населення громади про стан реалізації Програми, поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Оскільки Програма є документом державного планування з обмеженим терміном дії, а саме 1 бюджетний рік, пропонується здійснити моніторинг виконання Програми, обмежившись періодом 1 рік.

Здійснення моніторингу покладається на Виконавчий комітет Лиманської міської ради, яка має здійснювати загальну координацію, методичне та інформаційне забезпечення процесу моніторингу, а також підготовку узагальненого звіту про результати моніторингу Програми. Результати моніторингу є публічними.

Моніторинг базується на розгляді обмеженої кількості відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі

досягнення запланованих результатів. Для моніторингу наслідків реалізації Детального плану для довкілля застосовуються екологічні індикатори, особливо ті, для яких є моніторингові дані.

У разі відсутності даних щодо зазначених показників, внаслідок ведення тривалих бойових дій на території області, пропонується, як альтернативний варіант, використати статистичні дані щодо стану атмосферного повітря та водних ресурсів на території області.

Перелік екологічних індикаторів наведений у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 – Перелік екологічних індикаторів для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми

№ з/п	Індикатор	Періодичність
1	*Атмосферне повітря* Базовий показник – рівні ГДК, затверджені відповідно чинного законодавства.	**Один раз на рік**
2	*Зміни стану здоров'я* Природний приріст, скорочення; рівень захворюваності; рівень смертності населення.	**Один раз на рік**

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (за наявності)

Враховуючи географічне місце розташування території громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров’я населення відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Програма, визначає сукупність взаємоузгоджених завдань і заходів, що будуть реалізуватися місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями щодо вирішення нагальних проблем та досягнення стратегічних цілей розвитку громади у 2027 році.

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку проєкт Програми враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, екосистемний підхід та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління та врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Реалізація Програми, затверджені відповідно чинного законодавства не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань Програми, має призвести до покращення екологічної ситуації громади.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки) буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми, буде мати позитивний вплив на рівень здоров’я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

Заходи Програми відповідають цілям документів державного планування регіонального та місцевого рівня зокрема у сфері збалансованого природокористування, управління відходами, санітарного очищення, утримання та покращення фітосанітарного стану, збереження довкілля.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 року № 2354-VIII – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19.
2. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» 16 жовтня 1992 року № 2707-XII – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12.
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296.
5. «Програми економічного і соціального розвитку Лиманської міської територіальної громади на 2027 рік».
6. Екологічний паспорт Донецької області за 2025 рік. Режим доступу – https://mepr.gov.ua/content/ekologichni-pasporti-regioniv.html
7. Статистична інформація. Навколишнє середовище. – Режим доступу: http://donetskstat.gov.ua/statinform1/index.php

Перелік виконавців

Директор
ТОВ «ДОНЕЦЬК ЕКОЛОГІЯ ЛТД» О.Є. Чабаненко

М.П.